

Neslyšící se
v nemocnici
domluví díky
tabletě. ...2

Lékaři jsou
sportovci
každým
coulem. ...3

Nastávající
rodiče si
prohlédli
porodnici. ...4

LISTY

Oblastní nemocnice Trutnov

Zpravodaj Nemocnice Trutnov, www.nemtru.cz

Ročník III.

Číslo 2

Prosinec 2014

„Ortopedii předávám v dobré kondici, i když je stále co zlepšovat“

Interview s **primářem ortopedie MUDr. Miroslavem Horčíčkou**. Oddělení v Oblastní nemocnici Trutnov vede již více než pětadvacet let a dosáhl zde řady úspěchů.

Rozhovor

ZDENKA HANYŠOVÁ CELÁ

Trutnov – Primář MUDr. Miroslav Horčíčka vede na ortopedii Oblastní nemocnice Trutnov zkušený tým lékařů a sester na dvacetilůžkovém oddělení. Svoji funkci brzy předá svému nástupci.

Pane primáři, vědí lidé, jakým oborem dnes ortopedie vlastně je a čím se zabývá?

Určitě, v tomto ohledu našemu oboru už před lety hodně pomohl úspěšný seriál Nemocnice na kraji města. Takže lidé už dávno vědí, že ortopedické nejsou jen vložky do bot a operace vbočeného palce, ale že je to obor s velkým potenciálem vracet sportujícím radost z pohybu a seniorům aktivitu a samostatnost.

Rozvoj trutnovské ortopedie víceméně předurčovaly typy úrazů z hor?

Ano, lyžařské úrazy v minulosti vedly k hromadnému výskytu zlomenin bérce, které chirurgické oddělení v Trutnově jako jedno z prvních pracovišť u nás začalo operovat metodou nitrodřevního hřebování. Tato me-

toda díky zpevnění kostí zevnitř dovolí časnější zatížení končetiny a rychlejší propuštění pacientů. Dokonalé zvládnutí této techniky na chirurgickém oddělení položilo základy vyhlášené kvality trutnovské traumatologie, které ortopedie na tomto poli nechťela konkurovat.

Při lyžařských úrazech však docházelo stále častěji k poranění kolena, zřejmě v souvislosti s vývojem kvalitnější lyžařské obuvi. Tak vznikl prostor pro rozvoj traumatologie (úrazové chirurgie) i na našem ortopedickém oddělení, k níž traumatologie dnes již neodlučitelně patří, proto jsme se začali specializovat na poranění kolena. Do traumatologie jsme se následně zapojili i při řešení zlomenin krčku stehenní kosti u seniorů kloubními náhradami.

Jak spolupracujete s chirurgy v současné době?

S naším chirurgickým oddělením máme nyní na poli traumatologie takovou dělbou práce, která je výhodná především pro pacienta. Ten je při poranění kolena nebo krčku stehenní kosti vhodněm ke kloubní náhradě odeslán na ortopedii. Ostatní

PRIMÁŘ trutnovské ortopedie MUDr. Miroslav Horčíčka bude nadále pomáhat pacientům i lékařům pracujícím na oddělení. Foto: Vilém Fischl

poranění a zvláště úrazy vhodné ke hřebování léčí chirurgie. Každé oddělení tak používá tu operační metodu, se kterou má větší zkušenosti, a tím pak má i lepší výsledky při léčení pacienta.

Které své schopnosti si ve své práci nejvíce ceníte?

Při hodnocení celkového stavu pacienta a rizika operačních komplikací je u lékaře velmi důležitá rozvážnost a odpovědnost. Podstatná je

také zkušenost, která umožní porovnat předpokládaný výsledek operace s pravděpodobným výsledkem konzervativní léčby.

Vy jste začínal před 26 lety v nemocnici v Žacléři, kde bylo ortopedické oddělení nemocnice tehdy umístěno.

Ano. Výhodou Žaclěře byla dostatečná lůžková kapacita a kvalitní tým zdravotních sester, nevýhodou byl nedostatek lékařů a obtížné dopravní podmínky zvláště v zimních měsících.

Jak na tu dobu vzpomínáte?

Po nástupu na oddělení v září 1988 jsem byl jediným atestovaným lékařem, na výpomoc mi byl zapůjčen každé tři měsíce jiný lékař z chirurgie v Trutnově, ke složitějším výkonům dojížděl dle potřeby zkušený operátor z ortopedické kliniky. Byly to náročné i krásné časy zároveň. V roce 1994 se ortopedie přestěhovala do Trutnova, kde se dále rozvíjela.

Vraťte se do třetího tisíciletí. S novými operačními sály a operacemi jste na sebe opět pozitivně upozornili...

Díky zlepšeným podmínkám pro ortopedickou operativu se v roce 2004 podařilo navázat spolupráci s MUDr. Radovanem Lipenským, který je velmi zkušeným operátorem a je schopen úspěšně implantovat endoprotézy kyčle i při velmi složitých anatomických poměrech u pacientů s deformitami po úrazech nebo po vrozených vadách kyčle. Tato spolupráce nám umožnila provádět i výměny uvolněných endoprotéz kyčle.

V roce 2005 jsme zavedli i náhrady kolenního kloubu a v posledních letech jsou u nás dostupné moderní postupy individualizované implantační náhrady.

Pokračování na straně 2

Příjemné prožití svátků
vánočních a mnoho osobních
i pracovních úspěchů
v roce 2015

Vedení a zaměstnanci
Oblastní nemocnice
Trutnov

Připravuji

Lidem pomůže nové klientské centrum

I když je navigace do jednotlivých pavilonů ONT téměř na každém rohu, může se zde návštěvník občas cítit ztracen. Vlídne tváři nemocnice neprospívá ani nijak „neoslovující“ vstup do nemocnice. Tose rozhodlo vedení změnit.

V současné době je už zpracován projekt takzvaného klientského centra, které bude vybudováno právě v místě hlavního vstupu do nemocnice ve směru od parkoviště z ulice Maxima Gorkého. „V místě vstupu, kde dříve bývala vrátnice, vybudujeme díky přestavbě nepotřebných garážových prostor informační místnost. Zde se lidé pravděpodobně už v polovině roku 2015 budou moci zastavit pro potřebné informace, dostanou odpovědi na své otázky a budou se zde moci objednat na vyšetření,“ uvedl ředitel nemocnice Roman Koudele. Investici zaplatí Královéhradecký kraj. (zhc)

Malé pacienty na oddělení rozveselí stonožka

Trutnov – Děti a paní učitelky ze školy při Oblastní nemocnici Trutnov se snaží vyzdobit nemocniční prostředí tak, aby bylo veselé, zábavné, ale i podnětné.

Na stonožce, která zdobí dětské oddělení od září 2014, si tak třeba při čekání v ambulanci mohou malé děti společně s rodiči procvičit barvy nebo počítání. Fotografie na nástěnkách zase přibližují prostředí dětského oddělení, práci lékařek, sestřiček a učitelek ze školy při nemocnici. Nástěnky také dokumentují činnosti dětí ze školky a školy při dětském oddělení. Zároveň informují rodiče hospitalizova-

ných dětí o mimořádných akcích pro malé pacienty. Mezi takové události patří třeba ná-

vštěva zdravotních klaunů, obrázky na přání od pana Lušovského, divadelní předsta-

vení, příchod Mikuláše a jeho andělů.

Foto: Petr Štásek, ONT

Stonožka

Podívá se broučci trošku,
když natrefí na stonožku.
Leží v jejích postýlce,
je to divné velice.
Usnula tu, dobře ví,
broučkům se hned omluví.
Když jí začnou bolet nožky,
je to problém u stonožky.
Bolest je to velká,
proto tolik nařká.
Broučci ti již to vědí,
proto jí spánek dopřejí.

Jana Kyprová

Po třech letech změnil Oblastní nemocnice Trutnov své logo, které má nové společné grafické prvky pro všechny nemocnice Zdravotnického holdingu Královéhradeckého kraje. Logo je tvořeno kruhovým prostorem ohraničujícím řecký kříž, který je symbolem zdravotnické pomoci. S doplněnou spodní hranou kruhu a natočením do perspektivy tvoří „pilulku“. Základní barevné provede-

ní loga pro trutnovskou nemocnici je definováno v modré a oranžové.

„Základními prvky jednotného vizuálního stylu jsou logotyp, písmo a barevnost. Tyto prvky a systém jejich použití jsou zahrnuty v grafickém manuálu, což je soubor závazných pravidel, jak postupovat při používání prvků vizuálního stylu,“ vysvětluje vedoucí odboru IT trutnovské nemocnice Jiří Sedivec. Novým logem budou již brzy opatřeny webové stránky nemocnice, označeny vísáčky zaměstnanců, písemné dokumenty i vizitky. (zhc)

Chystá se přestavba klinické biochemie a akce „kulový blesk“

Výsledkem budou **laboratoře pod jednou střechou**, své místo najdou v budově ředitelství

Chystá se

Trutnov – Oddělení klinické biochemie trutnovské nemocnice brzy opustí budovu, ve které sídlí. Je totiž v havarijním stavu, a proto bude zbourána. Spolu s dalšími laboratořemi najde klinická biochemie nové působiště v prostorách současného ředitelství, jehož budova projde významnou modernizací a přístavbou. Stavební práce začnou pravděpodobně v roce 2016 a investorem bude Královéhradecký kraj.

Laboratoře využijí společné technologie

Zázemí laboratoří a jejich vybavení tak povýší. Laboratoře oddělení mikrobiologie, biochemie a hematologie budou do budoucna pod jednou střechou a budou využívat společnou technologii.

„Rozhodli jsme se laboratoře konsolidovat a do nové společné budovy přemístit také hematologickou laboratoř a transfúzní stanici, které se v současné době nacházejí mimo areál nemocnice,“ vysvětluje ředitel nemocnice Roman Koudele. Dodal, že se tak sníží náklady na pořízení technologie, provozní náklady na laboratoře, ale i náklady například na dopravu vzorků mezi nemocnicí a transfúzní stanicí. V nemocnici bude také je-

BUDOVA, v níž sídlí oddělení klinické biochemie, je, jak ukazuje technický náměstek ONT Michal Uiberlay, v dezolátním stavu a bude zbourána. Foto: Deník/Vladimíra Odrobiňáková

den centrální příjem laboratorních vzorků, čímž se sníží průjezd vozidel převážejících vzorky mezi odděleními přímo v areálu nemocnice.

Společná část konsolidovaných laboratoří, kterou budou částečně společně využívat všechna laboratorní oddělení, bude sídlit v prostorech současného ředitelství. „Proto budeme muset přemístit kanceláře, ale také plicní a kožní oddělení, která jsou nyní ve stejné budově jako oddělení klinické bioche-

mie, do jiných prostor,“ vysvětluje technický náměstek Michal Uiberlay a pokračuje: „Součástí studie, která je již zpracována, je přemístění sídla ředitelství do budovy nukleární medicíny. Toto oddělení se zase přestěhuje do přízemí nově vybudované části budovy konsolidovaných laboratoří.“

Z pohledu vedení nemocnice se jedná o poměrně složitý proces a protože v průběhu stavby nesmí být přerušen provoz žádného z dotčených

oddělení, stavba bude probíhat po etapách.

Bourat a stavět se bude na etapy

V první etapě bude vystěhováno ředitelství do náhradních prostor v dočasně pronajatých kancelářích mimo areál nemocnice. Prostor ředitelství bude potom přebudován na laboratoře, do kterých se následně přestěhuje oddělení biochemie. O budoucím místě plicního a kožního oddělení se teprve rozhodne. Po jejich přestěhování bude současná budova, ve které sídlí, demolována.

Po dokončení stavby bude do přízemí umístěno oddělení nukleární medicíny, v patře bude transfúzní oddělení a ve druhém patře hematologie a zázemí pro personál konsolidovaných laboratoří a oddělení biochemie. Transfúzní oddělení a laboratoř hematologie se nastěhují do nových prostor ze svého stávajícího umístění v budově na Slezském náměstí, kde se nachází například také finanční úřad a kterou tak nemocnice zcela opustí.

Poslední etapou bude přestavba budovy uvolněné oddělením nukleární medicíny. Po dokončení rekonstrukce se do budovy přestěhuje z dočasných prostor ředitelství.

Michal Uiberlay,
technický náměstek ONT

„Díky profesionální pomoci zvládáme všechna úskalí našeho povolání,“ říkají sestry

Zaujalo nás

ZDENKA HANYŠOVÁ CELÁ

Trutnov – Zázitek spojený s napadením, tedy s pocity vlastního ohrožení, se dotkne každého člověka. Čas od času se taková situace stává i zdravotníkům, kteří tento okamžik mohou často chápat jako profesionální selhání, jako nedostatečné zvládnutí situace. „Někdy prožívají pocit viny, ale i obavy, jak se zachovají příště. Proto pořádáme

přednášky z oblasti psychologie a komunikace, které nám pomohou zvládat všechna úskalí našeho povolání – poslán,“ uvedla vrchní sestra dětského oddělení Oblastní nemocnice Trutnov Monika Radová, která pomohla připravit listopadový seminář pro sestry.

Nejčastějším terčem násilí

„Sestry jsou nejčastějším terčem násilí v ošetrovatelství. Tvoří nárazník mezi pacienty

a lékaři, a ač se to může zdát neuvěřitelné, jsou často vystaveny následkům přenášené agrese. Stav nemoci či ohrožení zdraví narušuje celkovou rovnováhu a pohodu člověka a může vyústit až v agresivní projevy chování vůči sobě či okolí, zdravotníky nevyjímaje,“ vysvětlila Monika Radová.

Sestry se tak seznámily s postupy, jak stupňování násilí předcházet. Přednášející Jana Bartoňová přednesla základní techniky pro deeskalaci násilí, způsoby jednání a vhodné

komunikační postupy.

Celý seminář uzavírala živá diskuse většiny zúčastněných sester z různých oddělení trutnovské nemocnice. „Sestra je mnohdy první osoba, která se v klinické praxi s pacientem setkává a může vnímat a pozorovat varovné signály v chování a v reakcích nemocného člověka. Takže otázky na přednášející byly velmi konkrétní, věcné a použitelné pro každodenní praxi našich sester,“ uzavřela vrchní sestra dětského oddělení Monika Radová.

MUDr. Miroslav Horčíčka: „Ortopedii předávám v dobré kondici, i když je stále co zlepšovat“

Dokončení ze str. 1

Rozvíjíte též artroskopické operace. Co obnášejí?

Jedná se o operaci uvnitř kloubu bez jeho širokého otevření. Do kloubu pronikáme pomocí speciální techniky jen ze dvou malých vstupů. Výhodné pro pacienta je, že tento zákrok významně snižuje pooperační bolesti, představuje mnohem menší zátěž pro organismus a významně urychluje návrat do běžného života i ke sportu. Artroskop používáme jak při řešení akutních úrazů, tak při léčení poúrazových následků zvláště v oblasti kolene, ramene i dalších kloubů. V posledním období se podařilo ve spolupráci s MUDr. Petrem Pátkem zavést rekonstrukční artroskopické výkony v oblasti ramene.

Jaké máte krédo v oboru?

Zajistit pacientovi co nejvyšší kvalitu ošetření s co nejmenším rizikem a nejlepším dlouhodobým výsledkem. Některé výkony jsou dnes natolik specializované, že je může v požadované kvalitě provádět jen speciálně vyškolený operátor, který tyto výkony provádí dostatečně často. A jsem rád, že takové odborníky na našem pracovišti máme.

Svou funkci primáře brzy předáte. Jaké je Vaše pracovní osobní přání?

Přál bych si, aby bylo možno zachovat dosavadní dobrou spolupráci s privátními ortopedickými ambulantami v Trutnově a s ambulantí MUDr. Lipenského v Hradci Králové jak pro uvedenou kvalitu, tak pro potřebnou kvantitu endoprotetických operací. Dále bych si přál na tomto místě poděkovat všem

PŘÁNÍM MUDr. Miroslava Horčíčky je zachování dosavadní dobré spolupráce s privátními ortopedickými ambulantami. Foto: Vilém Fischl

Zajímavosti

Léčebná činnost pomáhá v uzdravení

Semináře k ergoterapii, které uspořádalo oddělení rehabilitace trutnovské nemocnice, se v říjnu zúčastnilo 30 sester a fyzioterapeutů. Obor představila ergoterapeutka Martina Punčochářová. Zaměřila se na praktické ukázky jejího využití na rehabilitačním oddělení a předvedla profesionální i alternativně vyrobené pomůcky, s nimiž pracuje.

Ergoterapie je lékařem předepsaná léčebná činnost a pomáhá lidem s tělesným, duševním nebo smyslovým postižením vykonávat každodenní činnosti tak, že se do nich zapojí i navzdory svému postižení nebo poruše. Hlavním cílem je minimalizace postižení a co nejlepší návrat člověka do běžného života.

Ergoterapii vede ergoterapeut a u pacienta přihlíží k druhu jeho onemocnění, stavu a věku, k jeho osobnosti a možnostem. Slouží k udržení nebo znovunabytí jeho funkčních schopností. Je přísně individuální pro každého pacienta.

Tereza Dudáčková

FYZIOTERAPEUTI A SESTRY si vyzkoušeli praktické pomůcky k ergoterapii. Foto: Petr Štásek, ONT

Kraj uvažuje o čtvrtmiliardové investici

Zhruba 250 milionů korun. To je částka, kterou by Královéhradecký kraj chtěl jako zřizovatel investovat do modernizace trutnovské nemocnice. Vyplyvá to z priorit krajského zdravotnictví na roky 2014 až 2020, které schválila na podzim rada kraje.

Nebude se ale jednat o na první pohled viditelnou přestavbu. Spíš půjde o výměnu či modernizaci technologií, softwaru a přístrojů. Plánuje se například kompletní výměna nemocničního informačního systému NIS, databázového systému PACS či přímá digitalizace rentgenu. Počítá se rovněž s konsolidací všech oddělení laboratorního komplementu (biochemie, hematologie, mikrobiologie) včetně nového laboratorního diagnostického vybavení. „Zde se plánované investice pohybují okolo 250 milionů korun, z čehož by mohlo jít 150 milionů korun z evropských zdrojů,“ upřesňuje náměstek hejtmána a radní pro oblast evropských grantů a dotací Otakar Ruml. Nejprve ale musí být vypracována projektová dokumentace ve všech stupních. „Vítěz zakázky na projektovou dokumentaci trutnovské nemocnice by mohl být znám na jaře roku 2015,“ doplňuje radní pro oblast investic Josef Dvořák.

Pavel Cajthaml, Trutnovinky

S neslyšícími se domluvíme díky tabletu

Novou službu – tlumočení do znakového jazyka – poskytují svým pacientům v trutnovské nemocnici. Organizace APPN – agentura pro neslyšící bezplatně zapůjčila tablet a nemocnice tak získala statut Bezbariérová nemocnice pro neslyšící. Tablet je k dispozici na ORL, odkud si jej mohou kdykoliv zapůjčit všechna pracoviště nemocnice. Neslyšící se o této možnosti dozvědí z informace na samolepce, která na službu viditelně upozorňuje. Tlumočení si vyžádá pacient sám, nebo o ni požádá personál. Do tabletu napíše SMS o potřebě tlumočení a odešle ji do tlumočnické agentury, která je neustále na příjmu. Tlumočnice se připojí buď okamžitě, nebo v krátkém dohodnutém čase prostřednictvím web kamery. „Sestra nebo lékař hovoří u tabletu a tlumočnické sdělení pacientovi znakuje a zpět překládá. Je možné oskenovat a poslat dokument, například informovaný souhlas, a nechat ho přeložit do znakové řeči. Odstraňujeme tak jednu velkou bariéru při komunikaci s neslyšícími,“ říká primář ORL oddělení Aleš Palla.

„Cílem projektu Bezbariérové nemocnice pro neslyšící je usnadnit lékařům komunikaci s neslyšícími. Díky České televizi, která pro nás uspořádala jeden ze svých Adventních koncertů, jsme mohli zakoupit více než 100 tabletů a darovat je do vybraných nemocnic,“ uvedla Marie Horáková, ředitelka neziskové organizace APPN.

(zhc)

TABLET je k dispozici na oddělení ORL. Foto: Petr Štásek, ONT

spolupracovníkům, kteří mne po celou dobu mého působení ve funkci podporovali a hlavně chci složit velkou poklonu kvalitní a obětavé práci zdravotních sester, které mají hlavní podíl na dobrých výsledcích našeho oddělení a na spokojenosti pacientů.

Pokud jde o mne, zatím jsem o důchod nepožádal a chtěl bych zůstat platným členem týmu ortopedie v Trutnově, napomáhat k udržení dosažené výkonnosti a dobré pověsti oddělení a při zavádění případných změn v organizaci práce, které by výkonnost a kvalitu práce oddělení mohly nadále zlepšovat.

Během rozhovoru si prohlížím fotografie, jichž jste autorem. Kdo Vás inspiruje?

Rád fotím a tento můj koníček je motivovaný tím, že si krásu přírody nechci nechat

pro sebe. Navštěvuji v Trutnově fotoklub KDÚ (*Každé druhé úterý – pozn. red.*), kde se učím od Jiřího Havla, kterého si velmi vážím. Jiří Havel je známý fotograf hor a obzvláště Krkonoš. Letos je mu už 83 let, a protože bylo jeho přáním ještě jednou vyfotografovat krásy podzimních Dolomit, zorganizovali jsme pro něj letos v říjnu s přáteli z klubu týdenní výlet do těchto hor. Přivezli jsme spoustu zážitků, zkušeností a krásných fotografií. A hlavně radost ze splněného snu.

Jak ještě relaxujete?

Mám rád přírodu, vysokohorskou turistiku, jezdím na běžkách, kánoi a na kole, na dovolenou jedu raději na hory než k moři. Rád též trávím čas s rodinou při práci nebo odpočinku na zahradě a při vycházkách se psem.

(zhc)

Trutnovští lékaři, kteří léčí nejen lyžaře, jsou sami skvělí sportovci

Rozhovor

ZDENKA HANYŠOVÁ CELÁ

Trutnov – Traumatologie jako součást chirurgie trutnovské nemocnice má dlouhodobě špičkovou úroveň. Zdejší odborníci operují a léčí spoustu nejrůznějších zranění sportovců, dětí, řidičů i chodců. Sami jsou velkými sportovci.

Tak například všeobecný chirurg **MUDr. Miroslav Lenner** je údajně duchem a výkony na špičce. Jeho sportovní zážitek je velký, věnuje se vytrvalostnímu a orientačnímu běhu, běhá půlmaratony, hraje dobře tenis. Dobrým sportovcem je i **MUDr. Petr Svoboda**, volejbalista, tenista, který se věnuje traumatologii ruky. Údajně je to jeho koníček, během posledních deseti let provedl velmi úspěšné operace prstů a zápěstních kostí.

MUDr. Miloslav ROUSEK stál u zrodu zdejší traumatologie a rozvinul metodu svého otce – hřebování dlouhých kostí. Vede chirurgickou JIPku. Je lyžař, basketbalista, někdejší člen Horské služby Krkonoše, se kterou je spojen i nadále. Jako jeden z mála v krkonošské oblasti dostal na konci léta ocenění za odvedenou triatřicetiletou dobrovolnou práci v horské službě, za výbornou reprezentaci na mezinárodních lyžařských závodech a za práci ve funkci okružního lékaře. Právě s Miloslavem Rouskem jsme si povídali na téma nejčastějších úrazů a jejich léčby v Oblastní nemocnici Trutnov.

Náš rozhovor jsme si připravovali na konci letní sezony. Proto moje první otázka mří ještě k létu, ač venku možná chumelí.

Na našem oddělení jsme si znovu připomněli, že letní sezona dokáže být právě tak tvrdá, jako je ta zimní. O letních prázdninách bylo velké množství úrazů, takových, jaké známe z Krkonoše; z pádu při pěší turistice, z kola, z malých trampolín, z koloběžky a kolečkových bruslí, bobových drah a podobně. Převažují úrazy hlavy a rukou a nohou,

LÉKAŘI Oblastní nemocnice Trutnov se často potkávají na tenise, například na turnaji lékařů chirurgického oddělení. Na snímku z prvního ročníku turnaje jsou (zleva): Pavel Plizák, Miloslav Rousek, Petr Svoboda, Miroslav Lenner, Tomáš Kynčl, Petr Kroh, Jan Sedláček a Václav Beneš. Foto: archiv oddělení chirurgie ONT

a jejich různé kombinace. Mezi nimi byly i velmi těžké úrazy, jejichž operace asi ve třech případech přesáhly 5 hodin. Traumatologové byli na sále téměř každý den. Příkladem nejtěžšího úrazu je mladá paní, která vystrčila nohu při dojíždění bobu v Peci pod Sněžkou. Poškodila si distální bérec včetně hlezna. Takový příděl pacientů musí v době dovolených zvládnout jen dovolenými redukovany kolektiv zdravotníků.

Před čím především varujete?

Varuji obzvláště třeba před trampolínou. Převažují na ní dětské úrazy. Jako rodič a budoucí dědeček zde vidím nebezpečí všelijakých pádů, a to i na trampolínách dobře zabezpečených. Skokani, kteří vylézají z trampolín, mají určitý rytmus v nohou a najednou skočí na tvrdou zem. Druhá věc je trvalejší a jednodobová zátěž kloubů. Tu ortopedi nevidí rádi. Poraněné děti litují.

A co takzvaný „manažerský sport“ – tenis, který hrají i lékaři. Jak to „odnášíte“?

Ano, u nás hodně hrajeme tenis a populární je náš tenisový turnaj lékařů chirurgického oddělení. Máme vlastních osm reprezentantů. Je dobře známo, že když hrajete třeba „pozdě“ backhand, páčíte si ruku a pak můžete mít tenisový loket. Zraňují se i kotníky, či občas praskne

Achillova šlacha. Asi hrajeme dobře, protože máme ruce i nohy v pořádku.

Je tu zimní sezona a tedy zimní úrazy. Jak se jim vyhnout?

Starším lidem bych doporučil, aby byli velmi opatrní. Seniorům bych pak asi doporučil, aby ještě, než přijde první sníh a led, podchytily svou osteoporózu, protože nejméně jedna polovina jejich zlomenin je v důsledku tohoto onemocnění. Dnes se již běžně mohou nechat vyšetřit kostním denzitometrem, který je sice až ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, ale čekání na vyšetření i náklady na cestu se vyplatí. Když se případ podchytí v raném stádiu, pak se dá zvládnout vitamíny a jednodušší léčbou. Pozdější léčba je poměrně drahá. Především ženám, které v důsledku menopauzy a po ženských operacích trpí odbouráváním kostí a poruchou metabolismu vápníku, bych doporučil toto vyšetření a léčbu. Možná, že i léčení zlomenin by mohlo být snazší.

Co se týká zimních sportů, jaké rady byste rád vyřkl?

Současné sjezdové tratě vyžadují pozornost každého lyžaře před těmi ostatními. Je třeba sledovat, co dělá ten druhý, protože největším nebezpečím jsou rychle jedoucí lyžaři ve svislém směru, a vaše hlavní pozornost musí být v tom, že kdykoliv křížíte svislý

směr, musíte se přesvědčit, co je nad vámi. Bohužel, v současné době není žádná větší páka proti nebezpečným rychle jedoucím lyžařům a snowboardistům.

Základem kvalitní přípravy lyží je dobře nabrousit jejich hrany, dobře seřadit vázání na míru jedinci, který je bude používat. Bez helmy to sice jde, protože není povinná, ale považuji ji za nutný bezpečnostní doplněk. Vždyť na lyžích můžete ze svahu „letět“ rychlostí 60 až 70 km za hodinu, což při nárazu či pádu můžeme klidně přirovnat k havárii na motorce. Když lyžař narazí, často ještě vyletí, je odmrzlý, rotuje. Kolikrát jsem minul úraz, který se stal, když lyžař zabočil k mantinelu, nepodíval se nahoru, a to je největší riziko. Velmi důležité je také dát si pozor na snowboardisty, i na ty sedící.

Už jste okusil na vlastní kůži úraz na lyžích?

Ano, já sám mám jeden takový nepříjemný zážitek. V Itálii na sjezdovce do mě před šesti lety narazil kluk, zlomil mi tři žebra, a přesto, že mi vázání vypnulo, odvezl jsem si tříkotníkovou zlomeninu nohy v botě. Mým handicapem bylo, že jsem měl nižší a volnější skialpinové boty. Nebylo to celé ani z nepozornosti, ale měl jsem tmavé brýle, moc jsem neviděl, a najednou rána... Roli hraje všechno. Celý rozhovor na www.nemtru.cz

Pomáháte

Zaměstnanci Tyco opět darovali krev

Druhá akce darování krve s trutnovskou firmou Tyco Electronics se uskutečnila 16. září a zúčastnilo se jí 26 dárců, z toho dvacítko prvodárců.

„Chtěla bych poděkovat Anně Furičkové z firmy Tyco za perfektní spolupráci při přípravě akce, firmě Tyco za uvolnění zaměstnanců a za podporu získávání nových dárců krve. V neposlední řadě patří poděkování lékařům, sestřičkám a laborantkám našeho oddělení za plynulý průběh odběrů,“ uvedla vrchní laborantka transfúzního a hematologického oddělení trutnovské nemocnice Zdenka Müllerová. „Velice si vážíme našich zaměstnanců, že podporují myšlenku pomoci druhým. Víme, jak je důležité krev darovat a kde všude je krve potřeba,“ dodala personalistka společnosti Tyco Electronics Anna Furičková.

NA TRANSFÚZNÍ stanici dorazilo hned dvacet prvodárců krve ze společnosti Tyco Electronics. Foto: Petr Štásek, ONT

Ptáte se

Proč je důležité mít akreditované pracoviště?

Když absolvent příslušného oboru lékařské fakulty hledá místo pro výkon svého povolání, pak je pro něj důležité sdělení, že nemocnice, o kterou se zajímá, má právě v jeho oboru akreditaci na postgraduální vzdělávání.

Lékaři se totiž musejí celoživotně vzdělávat, a pokud chce být absolvent lékařské fakulty odborníkem v některém z lékařských oborů, musí se dopracovat k atestaci v tomto oboru. Proto předtím musí absolvovat předepsaný vzdělávací program dle věstníku ministerstva zdravotnictví. Zde pak záleží na tom, aby nemocnice, kam lékař přichází, měla akreditaci (schválení ministerstva) na co největší část tohoto vzdělávacího programu, aby absolvent mohl většinu vzdělávacího procesu absolvovat prací v mateřské nemocnici. Vzdělávací program v sobě zahrnuje stáže v různých lékařských oborech, se kterými se absolvent musí seznámit v přípravě na svoji specializaci; proto je v zájmu nemocnice mít akreditace na co největší počet odborností, aby absolventi strávili co nejméně času pobytem v jiných zdravotnických zařízeních.

Akreditace jsou jednotlivým oddělením přidělovány akreditačními komisemi ministerstva zdravotnictví vždy na určité období a mají různé stupně.

V současné době má Oblastní nemocnice Trutnov akreditace na tyto specializační obory: Chirurgie, Neurologie, Hematologie a transfúzní lékařství, Dětské lékařství, Vnitřní lékařství, Ortopedie, Klinická biochemie, Nefrologie, Radiální onkologie, Oftalmologie, Traumatologie, Gynekologie a porodnictví a Radiologie. Obdrželi jsme také rozhodnutí o udělení akreditace k uskutečňování praktického vyučování v akreditovaných zdravotnických bakalářských oborech pro přípravu porodních asistentek.

(ont)

Děkujeme vám

Oblastní nemocnice Trutnov a.s.

- **adresa:** M. Gorkého 77, 541 21 Trutnov
- **telefon:** 499 866 111
- **e-mail:** nemocnice@nemtru.cz, **web:** www.nemtru.cz
- **redakční rada:** Roman Koudele, Jana Totková, Miroslav Nývlt, Jarмила Wonková, Michal Uiberlay, Petr Štásek a Zdenka Hanyšová Celá

Antibiotika nezabírají na virová onemocnění

Čím více antibiotik do naší populace „nasypeme“, tím bude nižší jejich účinnost

Zajímavost

ZDENKA HANYŠOVÁ CELÁ

Trutnov – V lékárnách se uskutečnil pátý ročník Antibiotického týdne. Tentokrát se do osvětové akce, kterou pořádá Česká lékárnická komora, zapojí zhruba 500 lékáren po celé republice. Podle primáře oddělení mikrobiologie a imunologie trutnovské nemocnice **MUDr. Josefa SCHARFENA** je to týden naplněný důležitou osvětou pro naši společnost, která obecně nadužívá antibiotika.

Lidé jsou antibiotiky často léčeni nadměrně a neoprávněně. Proč?

Jednak antibiotika lidé sami vyžadují, protože si myslí, že jim je lékař musí napsat a když tak neučiní, tak že na nich ušetří. Častým mýtem pak je, že antibiotikum je lék na všechno. Mnozí berou antibiotika preventivně, při návštěvě cizí země, nebo v případě rizikového chování. Nežádá si lidé antibiotika „ordinují“ sami, prostě je někde seženou, nebo si je uschovali z doby, kdy je měli předepsané a neužívali je.

PRIMÁŘ oddělení lékařské mikrobiologie a imunologie Josef Scharfen varuje před nadměrným užíváním antibiotik. Foto: Petr Štásek, ONT

Je pravda, že s častým užíváním účinnost antibiotik klesá?

Lidé ještě málo vědí, že se nadměrným užíváním antibiotik snižuje jejich účinnost. Ta se naopak uchová tím, že se budou používat rozumně. S oblibou používám větu: čím více „vagónů“ antibiotik do naší populace nasypeme, tím nižší bude jejich účinnost. Největší problém vznikají v zemích, kde se antibiotika dají volně nakupovat a kde jejich spotřeba není pod kontrolou.

Jaká jsou tedy rizika častého používání antibiotik?

Častým používáním ztrácí antibiotika svou účinnost, působí totiž na všechny bakterie, se kterými se setká. A ty se dokážou účinně bránit tím, že se v lidské populaci vyselektují bakterie, které jsou na antibiotika rezistentní, a tato rezistence stále narůstá. Nevhodné použití antibiotik v samoléčbě může mimo jiné zakrýt příznaky závažného onemocnění vyžadujícího chirurgický zákrok a

může tak dojít i ke smrti pacienta. Indikace antibiotik vždy patří do rukou lékaře!

Máme tedy antibiotika spíše odmítat?

Tady nejde o to, vždycky se jim vyhnout. Je ale například zbytečné je předepisovat v ambulantní péči u virových onemocnění, která sama odezní a podaná antibiotika na průběh tohoto onemocnění nemají žádný vliv. To, jestli se mají použít, nebo ne, by měl rozhodnout ošetřující lékař na základě diagnózy, kterou pacientovi určí.

V mém okolí je spousta dětí, kterým lékař ordinuje už třetí antibiotika v průběhu čtvrt roku...

Chtěl bych apelovat na rodiče malých dětí, které si přinášíjí virové onemocnění od dětí ze školky. Maminky potřebují jít do práce, chtějí, aby se děti brzy uzdravily. Mnohdy si jejich doktor nemůže dovolit antibiotika nenapsat. Chtěl bych zdůraznit, že lidské tělo k tomu, aby se mohly uplatnit jeho obranné schopnosti, potřebuje to takzvané „babské lékařství“ – klid a pobyt na lůžku.

Celý rozhovor na www.nemtru.cz

Pokorně na cestě ke zlepšení zdravotního stavu populace

Seznamte se

ZDENKA HANYŠOVÁ CELÁ

Trutnov – RNDr. Miroslav KEJZLAR (na snímku) je zakladatelem cytogenetického pracoviště v trutnovské nemocnici a vedoucím cytogenetické laboratoře. V oboru pracuje přes 20 let. Zeptali jsme se ho tak, co je náplní oboru, jehož název je pro nás laiky, nesrozumitelný.

Na Wikipedii najdeme, že náplní cytogenetiky je hodnocení patologických změn v genetické výbavě člověka. Co si pod tím máme představit?

Genetická výbava člověka je dnes ohrožována zejména znečištěním životního a pracovního prostředí. Řada škodlivin, hlavně chemického původu, je schopna měnit, tedy mutovat, genetickou informaci v buňkách. Následkem může být řada chorob, které mezi lidmi vzbuzují obavy.

Takto vzniklé mutace v hlavních buňkách rodičů mohou mít za následek vrozené vývojové vady či mentální poruchy u jejich potomků, potraty či neplodnost. Mutace v buňkách tělních tkání jsou základem ke vzniku nádorových onemocnění – vždyť rakovina je genetická choroba.

Cytogenetika je v současnosti především preventivní obor – zaměřuje se na včasné vyhledávání možných rizik přesně v souladu s postulátem, který říká, že jednou z hlavních cest ke zlepšení zdravotního stavu populace je právě ochrana genetické výbavy každého jedince.

Co vyšetřuje vaše cytogenetická laboratoř?

V trutnovské nemocnici působíme v rámci Oddělení lékařské mikrobiologie a

imunologie. Vyšetření jsou zaměřena především k pozitivnímu ovlivnění kvality lidské reprodukce – tedy jak předejít nejen narození, ale už i početí plodu s vysokým rizikem vzniku vrozených vad. Proto vyšetřujeme partnerské dvojice s poruchami plodnosti či opakovanými potraty. Vždyť těmito problémy dnes trpí více než 15 % párů a jednou z příčin jsou právě genetické mutace.

Pozornost je ovšem zaměřena také na období prenatalní, tedy předporodní. Jedná se o zjištění případných genetických změn u plodu v těle matky. Je to známé vyšetření plodové vody, získané amniocentézou. To dnes umožňuje včas ukončit řadu patologických těhotenství a předejít tak dlouhodobým traumatům a mnohdy doslova neštěstím v postizovaných rodinách. Přes veškerou snahu se část postižených dětí narodí. I v té chvíli je úloha cytogenetické laboratoře nezastupitelná. Její vyšetření pomáhají potvrdit či vyvrátit genetický původ vrozených vad a otevírají cestu k preventivním opatřením v budoucnosti i k zaměření další péče o postižené dítě.

Všechna tato vyšetření provádíme na základě poža-

давků genetické poradny pod vedením primárky MUDr. Pavly Pokorné a jsme součástí systému komplexní prenatalní diagnostiky, který v trutnovské nemocnici funguje.

Dnes je již rutinní vyšetření plodové vody. Jak se provádí a co tím zjišťujete?

Cílem je nalézt případnou genetickou mutaci u plodu v těle matky. Zjišťujeme přitom poškození tzv. chromozómů – útvarů v buněčném jádře, které obsahují genetickou výbavu buňky. Právě patologické změny na těchto chromozómech vedou ke vzniku takových chorob jako je Downův syndrom (mongolismus) a některé další, spojené s výraznou mentální retardací a vrozenými vadami dítěte. K vyšetření tedy potřebujeme buňky matčina plodu a ty získáváme z odebrané plodové vody. V ní je však těchto buněk velmi málo. Proto je musíme v laboratorních podmínkách na živných půdách nejprve namnožit. Pak z nich připravíme preparát a vyšetříme pod mikroskopem. Celý proces, hlavně kultivace buněk, trvá zhruba dva až tři týdny. Chápeme nervozitu pacientek čekajících na výsledek, na druhé straně je

však naše odpovědnost za kvalitu vyšetření a narození zdravého dítěte. Je třeba zdůraznit, že vyšetření buněk plodové vody poskytuje maximum informací o patologických změnách chromozómů.

Hovořil jste o souvislostech mezi genetikou a rakovinou. Působí vaše laboratoř i na tomto poli?

Ta souvislost je zcela bezprostřední, neboť rakovina je geneticky podmíněná choroba. Nádorové bujení je vyvoláno mutacemi v určitých genech. Hlavní příčinou mutací je už zmíněné znečištění životního a pracovního prostředí, které obsahuje řadu rakovinotvorných škodlivin. Se stoupající hladinou škodlivin vzrůstá pravděpodobnost vzniku nádorového onemocnění u člověka, který v tomto prostředí dlouhodobě žije.

Naše laboratoř již řadu let provádí vyšetřování rizikových osob. Mikroskopicky zjišťujeme rozsah poškození genetické výbavy jejich buněk, v tomto případě jsou to buňky bílých krvinek z odebrané žilní krve. Na základě toho jsme schopni říci, zda vyšetřovaný člověk je či není dlouhodobě vystaven zvýšenému riziku působení rakovinotvorných škodlivin. Podle toho je možno přijmout nápravná opatření. Jedná se tedy opět o prevenci, tentokrát prevenci vzniku nádorů. Tady úzce spolupracujeme s ambulancí radiační onkologie.

Co je podle vás na cytogenetice zajímavého?

To její preventivní zaměření – předcházet něčemu, zabránit vzniku něčeho negativního. Od tvorby nádoru až po narození postiženého dítěte. Ruku v ruce s tím jde i odpovědnost a pokora. Každá chyba, každé opomenutí tady může mít těžké následky.

Lidé by neměli podceňovat příznaky cévní mozkové příhody

Pomáháme vám

Trutnov – Odhalit cévní mozkovou příhodu (CMP) může i laik a svojí rychlou reakcí může pomoci zachránit život. „Obecně by lidé neměli podceňovat viditelný náhlý pokles koutku úst, oslabení svalové síly na končetině a problémy s výslovností. To jsou nejčastější projevy cévní mozkové příhody,“ vysvětlil primář oddělení neurologie a Iktového centra trutnovské nemocnice Richard Plný.

Na specializovaném Iktovém centru jsou hospitalizováni lidé s CMP a díky kvalitní léčbě a rehabilitaci se mohou vrátit i do běžného života. Letos zde provedli již 28 trombolýz. „Jedná se o léčebnou metodu používanou k rozpuštění akutního uzávěru név kterých z mozkových tepen krevní sraženinou. Pokud je pacientovi provedena do čtyř a půl hodin od vzniku příhody, má velkou šanci na další plnohodnotný život. Proto je tolik důležité, aby se na specializované pracoviště dostal včas,“ upozornil primář.

Do Iktového centra přivázejí pacienti z regionu se spádovostí 160 tisíc obyvatel z Trutnovska, Novopacka a Jilemnicka. V prvním pololetí zde hospitalizovali přes 200 pacientů s CMP.

Péče v Iktovém centru zahrnuje kromě vyšetření, léčby a rehabilitace také spolupráci s rodinou s ohledem k možnému novému handicapu paci-

enta, k řešení sociální problematiky i s ohledem na psychickou podporu. „Naše péče je tedy komplexní a je náročná pro lékaře i sestry, kterým děkuji za neformální a lidský přístup k nemocným i jejich rodinám,“ poděkoval Richard Plný. Lékaři a sestry neurologického oddělení se také neustále vzdělávají, například v problematice léčby poruch polykání nebo v bazální stimulaci pacientů po CMP.

Rychlá dostupnost specializované péče

Primář Richard Plný se v září zúčastnil Česko-Slovenského neurovaskulárního kongresu v Mikulově. „Zde jsem před 300 lékaři z obou zemí souhrnně prezentoval praxi logistiky vyšetření pacienta od přijetí až po léčbu a uvedl jsem i podrobnější statistická data, která jsou pravidelně aktualizována a kontrolována ministerstvem zdravotnictví. Upozornil jsem také na význam rychlé dostupnosti specializované péče právě v našich oblastních podmínkách, kde jsou dojezdové časy pro záchranou službu značné. Vždyť například ze Špindlerova Mlýna do Hradce Králové je skoro 100 kilometrů a každé prodlení v léčbě mrtvice snižuje šanci na uzdravení nebo zlepšení. Právě v zajištění rychlé léčby mrtvice pro obyvatele a návštěvníky našeho hornatého regionu spočívá největší význam trutnovského Iktového centra,“ dodal Richard Plný. (zhc)

Naše poradna: Jak laicky vyšetřit blízkého či jiného člověka při podezření na CMP?

„Při podezření na CMP požádáme pacienta, aby vycenil zuby, čímž ověříme spadlý koutek úst, požádáme ho o zdvihnutí obou paží k posouzení jejich pohyblivosti a zeptáme se ho na jeho jméno a adresu, abychom zjistili, zda nemá poruchu řeči,“ vysvětluje Richard Plný. V terénu lze CMP detekovat pomocí FAST testu – z anglického Face (tvář), Arm (paže), Speech (řeč). „Při obtížích je nutné vždy volat 155, pomoc při CMP má být co nejrychlejší. Čím dříve, tím je účinnější léčba,“ dodává primář. Obecně CMP dělíme na ischemické CMP neboli mozkové infarkty při uzávěru některé z krčních nebo mozkových cév sraženinou (většina případů) a méně početné krvácivé CMP, kdy dojde k prasknutí mozkové cévy nebo cévní výdutě. Lidé by proto neměli ani podceňovat náhle vzniklé neobvykle silné bolesti hlavy a je třeba co nejdříve vyhledat lékaře – neurologa.

Prenascan snížil cenu za bezbolestné vyšetření plodu na vývojové vady

Dobrá zpráva

Díky zvýšenému zájmu budoucích maminek o bezbolestné vyšetření plodu snížila společnost Prenascan cenu za své služby. Novinku, zavedenou v České republice teprve nedávno, poskytuje Oblastní nemocnice Trutnov na svém gynekologicko-porodnickém oddělení jako jediná v Královéhradeckém kraji už půl roku.

Maminky si zde mohou nechat geneticky vyšetřit své nenarozené miminko bez nutnosti odběru plodové vody, ze vzorku své krve. Vyšetření je bezbolestné a je schopno vyloučit či zjistit nejčastější náhodné genetické vady plodu (např. Downův syndrom a další). Test určí i pohlaví miminka. Vyšetření nehradí zdravotní pojišťovny a jeho cena aktuálně klesla na 12 500 korun. Se zájmem maminek bude čím dál příznivější.

Účinnost tohoto chromozomálního testu, který se provádí již od 10. týdne těhotenství (nejlépe od 12. týdne), je velmi vysoká – až 99,9 %. Výsledek vyšetření je dostupný do dvou týdnů. „Podle mne je to úžasná věc, velký pokrok v medicíně a cesta, jak omezit strachy budoucích rodičů a zajistit celé rodině klidné období spojené s těšením se na příchod miminka,“ uvedl primář gynekologicko-porodnického oddělení trutnovské nemocnice MUDr. Aleš Dlouhý. Jak uvedl, dříve až 20 procent těhotných žen podstupovalo odběr plodové vody (amniocentézu) na základě screeningu v II. trimestru. (zhc)

Porodnice lákala dnem otevřených dveří

Byli jsme při tom

Trutnov – Dveře místní porodnice se nastávajícím i současným rodičům otevřely v pondělí 15. září a zájem byl obrovský. „Přišlo 32 párů, vládla tu příjemná atmosféra, všichni si to užili a dostali odpovědi na svoje otázky. Prohlédli si porodní sál a prošli celé gynekologicko-porodnické oddělení,“ vysvětlila hlavní sestra Jarmila Wonková.

Hlavní myšlenkou dne otevřených dveří bylo setkání se všemi, kteří v brzké době očekávají příchod miminka, anebo tuto událost teprve plánují. Dalším významným motivem byl Světový den kojení, připadající na 30. září. Proto také laktační poradkyně a sestry novorozeneckého a porodnického oddělení toto téma osvětlovaly a samozřejmě jsou k dispozici i při pobytu maminek s novorozencem dítětem v nemocnici.

Pro porodičky je očekávání potomka událostí, o které ještě nemají úplné jasné poznání. Maminky, které rodí podruhé, už vědí, že přivést na svět dítě není úplně bezbolestná záležitost. Trutnovská porodnice přichází s řadou služeb, které mohou budoucím maminkám ulehčit tuto

PROHLÍDKU trutnovské porodnice doplnila i přednáška primáře oddělení Aleše Dlouhého. Foto: Petr Štásek, ONT

o jedinečnou chvíli.

Cvičení těhotných, aromaterapii před porodem i během něj, epidurální anestezii či inhalaci Entonoxu v průběhu porodu, bezplatný doprovod otce u porodu, zapůjčení odšavaček či monitoru dechu, to vše nabízí ONT v rámci péče o nastávající maminky, rodičky i novorozence.

„V průběhu těhotenství mohou maminky chodit na tělocvik pro těhotné, kde se dozvědí spoustu užitečných informací nejen o těhotenství, ale i o přípravě na porod,“ vysvětluje vrchní sestra Lenka

Mikešová a dodává: „Ke konci těhotenství nás mohou navštívit a sepsat porodpis, seznámit se s asistentkami, které je rády provedou porodními sály a oddělením šestinedělí. Vysvětlíme způsob vedení porodu i možnosti využití nových metod v jeho průběhu a v šestinedělí.“

Maminky a tatínkové dostali také přímo od primáře gynekologicko-porodnického oddělení MUDr. Aleše Dlouhého informace o farmakologické a nefarmakologické úlevě od bolesti během porodu, dále informace o možnosti od-

běru pupečnickové krve a o bezbolestném vyšetření plodu na vývojové vady.

Během porodu mohou rodičky využít inhalaci Entonoxu. „Jde o bezpečné inhalační analgetikum, když je potřebný rychlý nástup a rychlý ústup účinku. Poskytuje úlevu od bolesti v průběhu porodu,“ uvádí primář Aleš Dlouhý. Analgetikum pomáhá matkám zvládat bolestivé kontrakce a současně si užít přirozený porod. Velmi pomáhá také aromaterapie, a to v následných, většinou náročných dnech šestinedělí.

„Podle přání matky použijeme aromaterapii v průběhu porodu formou inhalace, masáže nebo jako přísadu do vody při využití vany v první době porodní, a v průběhu šestinedělí,“ objasňuje primář.

Oblastní nemocnice Trutnov je držitelem osvědčení tkáňového zařízení Cord Blood Center CZ, s.r.o., a je odběrovým zařízením oprávněným odebírat pupečnickovou krev.

Maminky si v trutnovské porodnici mohou také nechat geneticky vyšetřit své nenarozené miminko bez nutnosti odběru plodové vody, ze vzorku své krve.

Jana Madrová, Krkonošský deník
Zdenka Hanyšová Celá